

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА НАДХОДЖЕННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ДО МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Кузьміна Н. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{ЗВНМ}-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Податок на доходи фізичних осіб в Україні є прямим, загальнодержавним пропорційним податком, який дозволяє поєднувати фінансові інтереси щодо наповнення доходної частини бюджетів та досягнення мети регулювання міжбюджетних відносин, оскільки Бюджетним кодексом України закріплено надходження значної частини цього податку за місцевими бюджетами. Варто зазначити, що податок на доходи фізичних осіб є одним з ефективних «убудованих стабілізаторів» економічного циклу, оскільки специфіка його бази оподаткування сприяє тому, що він порівняно плавно реагує на швидкі економічні підйоми і спади. Тому вивчення факторів, які впливають на надходження податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів є надзвичайно актуальним.

Податок на доходи фізичних осіб формується під впливом різних економічних і соціальних

факторів, що необхідно в повній мірі враховувати. Так, протягом 2012-2016 років надходження податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів України характеризувалися переважною тенденцією до зростання (рис. 1). До основних факторів, які позитивно вплинули на надходження податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів можемо віднести: підвищення мінімальної заробітної плати; підвищення прожиткового мінімуму на однопрацевдатну особу; легалізація виплати заробітної плати; позитивні тенденції до зростання доходів низькооплачуваних верств населення через підвищення мінімальних державних соціальних гарантій; зростання змішаних доходів домашніх господарств за рахунок індивідуальної підприємницької діяльності тощо.

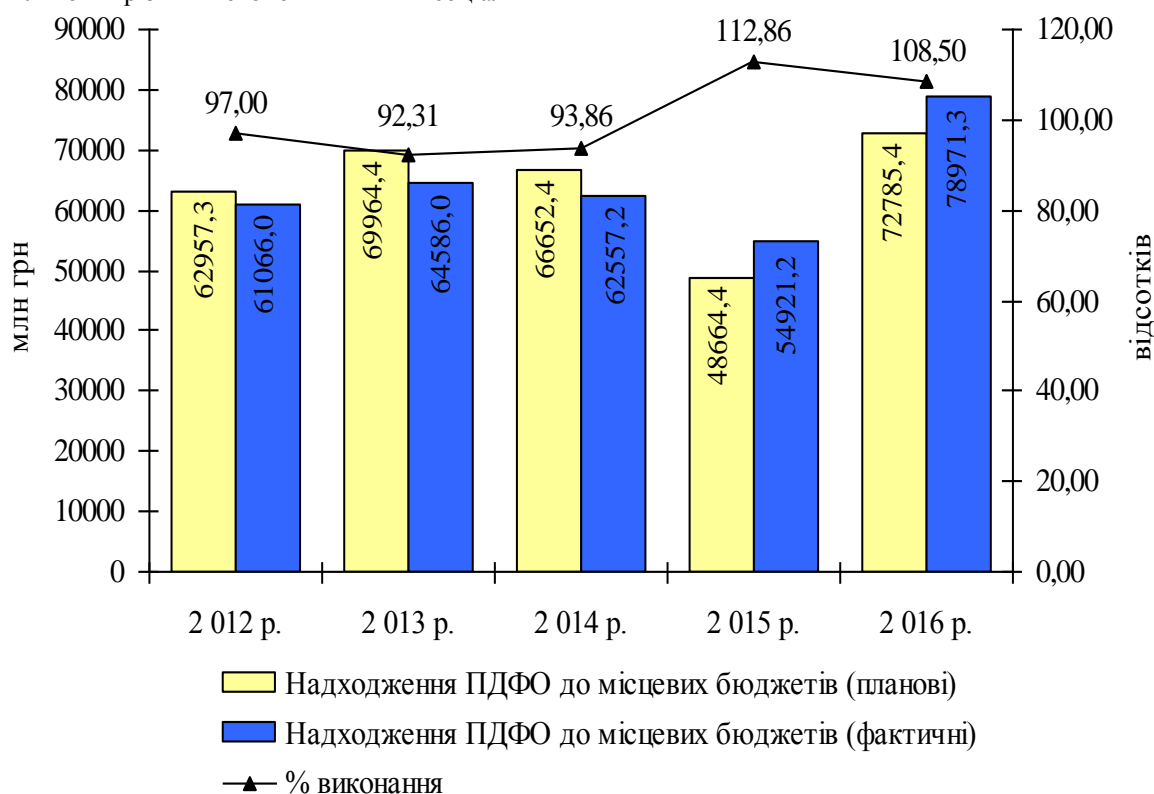

Рис. 1. Динаміка надходжень податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів України у 2012-2016 роках*

* Складено на основі даних [1]

Лише у 2014-2015 роках спостерігався від'ємний приріст надходження податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів України. На зменшення надходжень податку на доходи фізичних осіб (без урахування втрати контролю над окремими територіями держави та перерозподілом даного податку на користь державного бюджету) негативно

впливала низка факторів, обумовлених впливом суспільно-економічної ситуації, а саме: збільшення кількості працівників, які знаходилися в адміністративних відпустках; переведення працівників на скорочений графік роботи; зростання чисельності безробітного населення; зменшення виплат преміальних коштів та різноманітних надбавок

працівникам; виплата частини заробітної плати працівникам без сплати відповідних податків [2].

Варто зазначити, що у 2014 році відбулися кардинальні зміни в перерозподілі податку на доходи фізичних осіб між державним та місцевими бюджетами. Зокрема, зарахування до державного бюджету військового збору, податку на доходи фізичних осіб від оподаткування пасивних доходів у вигляді процентів на поточний або депозитний (вкладний) банківський рахунок, процентів на вклад (депозит) члена кредитної спілки у кредитній спілці, а також податку на доходи фізичних осіб з суми пенсій або щомісячного довічного грошового утримання, якщо їх розмір перевищує 10 тис. грн. на місяць. За винятком зазначеного до Державного бюджету

України зараховується також податок на доходи фізичних осіб у розмірі 25% на відповідній території України (крім території міст Києва та Севастополя) та у розмірі 60% – на території міста Києва [2].

Одним із основних факторів забезпечення зростання надходжень від податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів України є удосконалення його адміністрування, а саме вжиття цілеспрямованих заходів фіскальними органами, спрямованих на збільшення кола платників податків, налагодження чіткої, максимально тісної співпраці з платниками податків шляхом добровільної сплати податку на доходи фізичних осіб на основі підвищення податкової культури.

Література

1. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>.
2. Офіційний веб-сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua>.
3. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

УДК 336.22.001.18:658

ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ: ЗМІСТ І ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ

Лукиянчук Т. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волошук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

У сучасних умовах стабільне функціонування підприємств у значній мірі залежить від правильного вибору податкової політики на мікрорівні, оскільки податкові платежі складають істотну частину їх витрат. За рахунок вибору раціональної податкової політики суб'єкти господарювання можуть оптимізувати податкові витрати та поліпшити тим самим свій фінансовий стан.

Податкове планування – це сукупність планових дій платника податків, спрямованих на збільшення фінансових ресурсів підприємства, що регулюють величину та структуру податкової бази, які впливають на ефективність управлінських рішень і забезпечують своєчасні розрахунки з бюджетом відповідно до чинного законодавства. Податкове планування обумовлено тим, що кожен платник податків має право використовувати допустимі законом засоби, прийоми і способи для максимального скорочення своїх податкових зобов'язань. При цьому податкове планування являється однією з найважливіших складових частин управління фінансами та планування фінансово-господарської діяльності підприємства з метою мінімізації та оптимізації податкових платежів.

В якості основних інструментів податкового планування на підприємствах можна виділити: податкові пільги, передбачені податковим законодавством; оптимальна з позицій податкових наслідків форма договірних відносин; ціни договорів; окремі елементи оподаткування; спеціальні податкові режими; пільги, передбачені угодами про уникнення подвійного оподаткування та іншими міжнародними договорами; елементи бухгалтерського обліку з

метою оподаткування, облікова політика з метою оподаткування тощо.

До основних принципів податкового планування на підприємствах належать [1, с.43]: законність – дотримання правової бази існуючого податкового законодавства; оперативність – своєчасне врахування змін податкового законодавства; перспективність – врахування перспективних змін податкового законодавства; оптимальність – використання найбільш ефективних господарських рішень, які забезпечують найменший рівень податкового навантаження; комплексність – при плануванні податкових платежів треба враховувати їх взаємний вплив; колегіальність – цілеспрямована взаємодія фахівців різних служб підприємства, метою якої є зниження податкового тягаря.

На основі сформованої практики поведінки суб'єктів господарювання в умовах складного та нестабільного законодавства можна виділити такі варіанти (сценарії) податкового планування на мікрорівні [2, с.100].

1. «Обережний»: керівництво підприємства вважає за краще не вступати в конфлікт з контролюючими органами з питань їх оцінки правомірності ведення податкового обліку.

2. «Зважений»: керівництво підприємства вважає за можливе вступити в конфлікт з контролюючими органами щодо оцінки правомірності ведення податкового обліку тільки в разі впевненості у позитивному результаті ситуації.

3. «Ризиковий»: керівництво підприємства готове вступити в конфлікт з контролюючими органами щодо оцінки правомірності податкового